

V.V.N.T. LEDENBRIEF

Tijdschrift van de
VERENIGING VRIENDEN
NEDERLAND - TSJECHOSLOWAKIJE

Nr. 80

Juli/Augustus 1992

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
 Antoniuslaan 33
 3341 GA Hendrik Ido AMBACHT
 Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
 Nieuwendamlaan 274
 2547 JR DEN HAAG
 Tel. 070-3258679

J.M. van Gastel Penningmeester
 Postrek. 379543 t.n.v.
 Ver. Vrienden Ned.-Tsjech. te Rijswijk
 Tel. 070-3901190

A. den Boogert adj. secr./penn.

D. Klein Breteler
 G.P.A. Schöpping
 mevr. H. Sugito
 mevr. M. v.d. Wijngaard
 I.J.B. van Vuuren

Redactie Ledenbrief

L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274
 2547 JR Den Haag; Tel. 070-3258679

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
 Mevr. H. Sugito
 Joh. Sugito
 J.F.E. Wallin

Ledenadministratie

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
 Nieuwendamlaan 274 - 2547 JR DEN HAAG

GTN (Genootschap voor Tsjech. Muziek)

J.F.E. Wallin (voorz.) Tel. 070-3278706
 Pr. Bernhardlaan 21 - 2264 CA LEIDSCHEM

A. van Beuzekom (secr.)
 P.J.M. de Coo (penn.)
 Mevr. T. Onderdenwijngaard
 W. Dijk

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio; tel. 020-6791423
 Rotterdam: A. den Boogert; tel. 010-4205581
 Den Haag: vacant

V.V.N.T.-Filmdienst:

K.L. Thio, Van Baerlestraat 59
 1071 AR AMSTERDAM; tel. 020-6791423

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

In deze Ledenbrief zijn advertenties opgenomen van:

- * ČSA - Juchtvaartmaatschappij te Amsterdam
- * Tailormade Travel - reisorganisatie te Woerden
- * TOPO-AKTIEF - reisorganisatie te Arnhem
- * BALNEA - Luhačovice/kuurhotel te Nieuwegein
- * PRANEDA b.v. - tractoren/vrachtwagens te Papendrecht
- * JUBO-REIZEN - bungalows/chalets/landhuizen in Tsjechoslowakije te Delft
- * JUBO-REIZEN - personeel gevraagd te Delft
- * RECREA - vakantiewoningen in Tsjechië te Epe
- * BB-Assurantiën te 's-Gravenhage
- * WINNEMULLER-REIZEN te Herveld
- * V.V.N.T. - advertentie-tarieven.

De nieuwe advertentie van ČSA kwam te laat binnen om nog op tijd klaar te krijgen voor deze Ledenbrief.

ČSA heeft een nieuw logo (nauwelijks verschillend) en vliegt dagelijks met **nieuwe** toestellen: Boeing 737 - 500 en ATR-72; desondanks voor een onveranderd tarief. Zie verder de advertentie op pagina 4.

Bij de voorplaat

De catalogus van de wereldtentoonstelling 1900 te Parijs werd gesierd door deze omslag, ontworpen door de Tsjech Alfons Mucha.

Zie ook de pagina's 4, 17 en 18.

VAN DE VOORZITTER

Op 20 juni vernamen we dat de Federatie van Tsjechen en Slowaken in de huidige vorm hoogst waarschijnlijk ontbonden zal worden. Op de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 juli hebben we bij deze ontwikkeling stil gestaan. Besloten hebben we dat de V.V.N.T., als buitenlanders, conform de statuten daarover geen standpunt naar buiten zullen brengen.

Een ingekomen brief van ons lid Bert Jan Kers dat ingaat op deze zaken, zullen we niet in de Ledenbrief opnemen en onze kolommen niet voor een discussie daarover openstellen.

Op 20 juni vond voor de tweede maal in de Tsjechoslowaakse Ambassade op instigatie van de Tsjechische en Slowaakse Democraten een bijeenkomst plaats handelend over zakendoen en samenwerking. Die bijeenkomsten zijn interessant en er is grote belangstelling voor. Ons lid Kooijman uit Gouda hield er een betoog, dat boeiend gebracht, nogal wat kritische noten bevatte. Er ontstond danook een prettige discussie.

Positieve en negatieve ervaringen werden uitgewisseld. Ook zijn er soms moeilijkheden met officiële instanties zoals douane bij het invoeren van geschenksendingen.

Men konstateerde dat een publicatie over dergelijke zaken van de kant van de vertegenwoordiging van Tsjechoslowakije ontbreekt. De personele bezetting van Ambassade en handelslegatie is te klein om zulke dingen te organiseren. Min of meer vanzelfsprekend werd toen geopperd dat de Ledenbrief daarvoor het aangewezen medium zou zijn.

Wij hebben onze bereidheid uitgesproken alles te publiceren wat de relaties tussen onze landen betreft, maar dat de kopij van voor meerderen interessante zaken ingezonden moet worden daar ook wij niet de mogelijkheid hebben het nieuws op uitgebreide schaal te garen.

Laat ik eindigen met een oproep Tsjechen en Slowaken in deze voor hen cruciale maanden niet te vergeten.

Arie Hoogstad.

Het maandelijks uitgeven van de ledenbrief kost een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplage van + 800 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 15,=;	6 nrs	f 85,=;	12 nrs	f 165,=
1/8 "	f 20,=;	" "	f 115,=;	" "	f 225,=
1/4 "	f 30,=;	" "	f 170,=;	" "	f 325,=
1/2 "	f 50,=;	" "	f 270,=;	" "	f 500,=
hele pag.	f 85,=;	" "	f 440,=;	" "	f 850,=

Voor nadere inlichtingen: L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274,
2547 JR Den Haag. Tel. 070-3258679.

VAN HET BESTUUR

Het wordt tijd voor de "grote" vakantie, vandaar het gecombineerde nummer Juli/Augustus.

De eerste helft van het verenigingsjaar zit er al weer op en is omgevlogen. Dat betekent ook dat nieuwe leden die na 1 juli worden ingeschreven, slechts de helft van de jaarcontributie behoeven te betalen; een mooie aanleiding om geïnteresseerden op dit voordeeltje te wijzen en nieuwe leden te werven.

In september zijn we weer bij u terug.
Het bestuur wenst u een prettige vakantie!

H.G.B.

VAN DE REDACTIE

Wij verkondigen geen nieuws wanneer we schrijven dat we bijzondere tijden beleven. Overal wordt strijd gevoerd, soms gelukkig zonder wapens, maar helaas meestal met. Intussen zitten zeven machtige staatshoofden onder bescherming van 9000 zwaar bewapende lijfwachten te praten over hoe het verder moet met onze wereld. Wij wachten maar rustig af en gaan intussen verder met het verstevigen van de vriendschapsbanden en culturele betrekkingen met het volk van Tsjechoslowakije. In de verschillende rubrieken meer hierover.

Op deze plaats een aanvulling op de afbeelding op de voorpagina.

Zoals reeds vermeld op pagina 2 is dit het omslag-ontwerp van de catalogus van de **wereldtentoonstelling van 1900** in Parijs. Zoals bekend, wordt thans de wereldtentoonstelling 1992 gehouden in Sevilla.

Genoemd ontwerp is van Alfons Mucha, die we wel als een der belangrijkste grondleggers van de Jugendstil kunnen bestempelen. Bovendien is Juli de maand, waarin deze kunstenaar geboren, maar ook gestorven is; geboren te Ivančice in Zuid Moravië op 24 juli 1860 en overleden in Praag op 14 juli 1939.

Zoals u bij "Wat het oog streelt" zult bemerken, wordt daarin een "Jugendstil"-tentoonstelling aangekondigd. Daar vindt u ook meer gegevens over Mucha: wij zijn namelijk in het bezit van een tiental reproducties, ingelijst in het formaat 50 x 70 cm. Deze zijn beschikbaar voor gegadigden. Zie verder dus pagina 17/18.

Kopij voor Ledenbrief 81 graag vóór 1 september a.s.

L.J. v.d. Burg.

Voor u, uw familie, vrienden en zakenrelaties:

COMFORTABEL - SNEL - VOORDELIG
vanaf 1 april jl. **dagelijks retour-vlucht**
tussen **PRAAG** en **AMSTERDAM**

 CSA
CZECHOSLOVAK AIRLINES

- met CSA via Praag naar verschillende bestemmingen over de hele wereld
- vanuit Praag diverse binnenlandse vluchten van CSA
- met CSA snel transport van uw vracht door de lucht

(zie ook pag. 2)

Nadere inlichtingen:
tel. 020-6200839 of 020-6200719
Fax 020-6200466

CSA Leidsestraat 4
1017 PA AMSTERDAM

NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN

In het mei-nummer van de Ledenbrief hebt u een opsomming kunnen vinden van de mij bekende contacten tussen Nederlandse en Tsjechoslowaakse plaatsen.

Niemand is met aanvullingen of correcties gekomen ondanks de aansporing daartoe aan het slot. Zelf heb ik er nu wel een. Mij is namelijk gebleken dat sinds enige tijd **Bussum** contacten onderhoudt met het stadje **Valašské Meziříčí**, gelegen in Moravië ten zuid-oosten van Olomouc, iets voorbij Hranice, waarmee de gemeente Voorburg een stedenband heeft.

Valašské Meziříčí heeft volgens de reisgids van de ANWB 14000 inwoners en is bekend om de vervaardiging van gobelins en de aanwezigheid van een interessant etnografisch museum.

Wie van de lezers uit het Gooi kan wat verdere bijzonderheden over deze stedenband verschaffen? Zo ook over de stedenband Hoogeveen-Martin?

Jan van Gastel.

VAN DE LEDEN

Slechts een drietal inzendingen: 1) Een oproep van M. Prchal uit Utrecht, 2) Martina Smit-Rihova/Leiden kondigt cursus Tsjechisch aan en 3) het slot van "Enige Boheems-Nederlandse historische raakvlakken" van Bert Marcus uit Den Haag.

OPROEP

In het kader van de Tempus-uitwisseling tussen de Faculteit Muziek van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Akademie voor Muzische Kunsten te Praag, zal het hoofd van de piano-afdeling van de Praagse AMU, mw. G. Mrázková, een studiebezoek brengen aan de Faculteit Muziek te Utrecht. De bedoeling is dat zij drie maanden zal blijven.

De Faculteit Muziek zoekt voor mevrouw Mrázková huisvesting in Utrecht en omgeving tegen een goede betaling.

Mevr. Mrázková arriveert in Nederland gedurende de laatste week van augustus (de preciese datum is nu nog niet bekend) en zal blijven tot eind november. Huisvesting voor minder dan drie maanden is eveneens welkom.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met de Tempus-coördinator van de Faculteit Muziek, dhr. Jacques Maassen, die tot eind juli en vanaf 16 augustus te bereiken is op het nummer 076-214420.

==*==

Cursus Tsjechisch bij HCT-Volksuniversiteit in '92/'93

HCT-Volksuniversiteit in Den Haag verzorgt in het seizoen 1992/1993 weer een cursus Tsjechisch. Deze cursus van 24 lessen wordt op dinsdagavond gegeven door beëdigd vertaalster drs Martina Smit-Rihova. Hij is bedoeld voor iedereen die zich de beginselen van de taal eigen wil maken. De eerste les is op 6 oktober a.s. Op dezelfde avond start een cursus Tsjechisch voor gevorderden.

De lessen zijn gericht op de praktijk. Spreken en verstaan staan centraal. Er wordt echter ook veel aandacht besteed aan lezen en schrijven.

De cursusprijs (24 lessen van anderhalf uur) bedraagt f 300,-- (10% korting voor 65⁺ers) excl. het lesboek van de docente, dat onlangs bij Carl Winter in Heidelberg verscheen.

Inlichtingen en inschrijving: HCT-Volksuniversiteit, Boylestraat 20, 2563 EK Den Haag, tel. 070-3636353/3647040.

ENIGE BOHEEMS-NEDERLANDSE HISTORISCHE RAAKVLAKKEN

Bespiegelingen n.a.v. een werkbezoek (deel 3 - slot)

Frederik V - Winterkoning
van Bohemen

In Den Haag leidde het Winterkoninklijk paar, mede dank zij subsidies van de Staten-Generaal en de Britse schoonfamilie, een redelijk comfortabel bestaan. In het Haagse protocol hadden zij voorrang boven de stadhouderlijke familie - koningen waren nu eenmaal majesteiten en de Van Oranje-Nassaus werden pas in 1637, na een "promotie" door de koning van Frankrijk, van excellenties hoogheden - en speelden een vooraanstaande rol in het sociale leven.

Zo legde Elisabeth de eerste steen van het paleis Huis ten Bosch waar haar vroegere hofdame Amalia van Solms haar intrek zou nemen.

Toen Stadhouder Frederik Hendrik in 1627 werd verheven in de Orde van de Kouseband (devies: *Honi soit qui mal y pense*) leidde de Winterkoning als enig aanwezige Kousebandridder de ceremonie in Den Haag. De Stedendwinger had het te druk om de Noordzee over te steken.

Frederik V werd in datzelfde jaar de eer gegund de overgave van 's-Hertogenbosch uit handen van de Spaanse gouverneur Grobben-donck te accepteren, een protocollair pesterijtje omdat de Spanjaarden Frederik's stamgebied nog steeds bezetten. 's Zomers ver-

bleef de familie te Rhenen nadat het voormalige Agnietenklooster aldaar als zomerresidentie was verworven. De Kneuterdijk zou je zowel koninklijk winterpaleis als winterkoninklijk paleis kunnen noemen.

In 1632 achtte Frederik V de tijd rijp om actief aan de Dertigjarige Oorlog mee te doen. Aan de zijde van Gustav II Adolf hoopte hij in elk geval de Keurpalts te heroveren. De Zwedenkoning sneuvelde echter in de slag bij Lützen en dertien dagen later overleed de Winterkoning te Mainz aan een hevige koorts. Pas in 1649 zou zijn zoon Karel Lodewijk weer in Heidelberg resideren.

Tijdens het Eerste Stadhouderloze Tijdperk kreeg zijn vrouw na verloop van tijd minder inkomsten en vertrok in 1661 naar Engeland waar ze een jaar later overleed. Zij is begraven in Westminster Abbey.

De oplettende lezer met enige ornithologische basiskennis heeft wellicht, al lezende, associaties gemaakt met één onzer "gevederde vrienden". Die associaties kreeg ik pas toen ik in de Wetenschap & Onderwijs-bijlage van NRC Handelsblad van 5 maart 1992 las dat het winterkoninkje van Stephen Island, een vogeltje dat niet kon vliegen, in 1894 is uitgestorven.

Volgens verschillende bronnen zou de persoon of een verpersoonlijking van de Winterkoning nog tijdens zijn leven tot in de vroege Barokperiode bij een aantal gelegenheden in visioenen zijn verschenen. Bij die gelegenheden zou hij beloofd hebben terug te komen. In de discussie daarover mengde zich onder meer Jan Amos Komenský, buiten Tsiechoslowakije beter bekend als Comenius. Zo is in Nederland de naam van deze Moravische pedagoog, filoloog, filosoof en theoloog, die onder meer gestudeerd had aan de Nassause Academie te Herborn, verbonden aan het computerproject voor het basisonderwijs.

In de zomer van 1626 bezocht Komenský Frederik V in Den Haag en overhandigde hem persoonlijk de visioenen van zowel de Silezische leerlooier Kristóf Kotter als die van de van origine Pools-adellijke Kristina Poniatowská en die van zijn vroegere schoolkameraad Mikuláš Drábík, die hij voor dat doel zelf in het Latijn vertaald had. Op Komenský's poging om Frederik aan te moedigen zich meer daadwerkelijk in te zetten in de strijd tegen de Habsburgers werd aan het hof in ballingschap lauwwerig gereageerd. Minder lauwe reacties kreeg Komenský van hoogleraren van de universiteiten van Franeker (opgeheven in 1811; Friesland is deze Franse bezettingsmaatregel

nooit te boven gekomen) en Groningen; deze streng calvinistische theologen bestreden zijn interpretatie van die visioenen echter. Het is niet onaannemelijk dat Komensky's mening beïnvloed werd door "wishful thinking". Bij het graf te Naarden van de 400 jaar geleden geboren Komensky - een bezoek aan Naarden is een "must" voor elke (ex-)inwoner van Tsjechoslowakije die in Nederland woont of op bezoek is - zullen de stagiaires, van wie ik aanneem dat ze zich niet aan hun morele verplichting hebben onttrokken, wel even stil hebben gestaan bij het feit dat die betere tijden nu weer aangebroken lijken te zijn.

Te hopen valt dat het in dit Comeniusjaar met de bekendheid van en de kennis over Comenius in Nederland wat beter gesteld wordt. Een weinig fraai voorbeeld van de mate van bekendheid kon enige jaren geleden gezien worden in de KRO-televisieserie "De Weg". Een wegenbouwaannemer, gespeeld door André van den Heuvel, zocht een kostschool voor een zoon met leerproblemen. Op een gegeven moment belde de aannemer aan bij een "Instituut Comenius". Toen de deur werd geopend door een leerling vroeg de aannemer: "Mag ik meneer Comenius spreken?".

Als dat instituut zich niet alleen had getooid met de naam van deze grote pedagoog maar ook zich diens motto "Omnia sponte fluant, absit violentia rebus." (Alles vloeit vanzelf voort, geweld moet veraf blijven) had eigen gemaakt, zou ik niet hebben durven uitsluiten dat de aanpak op dat instituut resulteerde in een vergelijkbare aanmelding bij een Gymnasium Erasmianum. Maar dat heb ik niet afgewacht.

Bert Marcus.

---*---*---*---

Carpooling

Gaat u naar Tsjechoslowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechoslowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer **H. Truin**; hij heeft op zich genomen gegadigden tot elkaar te brengen.

Hij is dagelijks telefonisch bereikbaar onder nummer
020 - 6925770

==*==*==*==

VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE

UIT DE KNIPSELMAP

De knipselmap is in juni goed gevuld geraakt. Geen vaderlandse krant of er werd aandacht besteed aan de verkiezingen van 5 en 6 juni voor de verschillende volksvertegenwoordigingen die de Tsjechoslowaakse Federale Republiek rijk is.

Eerst kregen we enkele voorbeschouwingen en sfeerreportages over de verkiezingsstrijd. Inderdaad een echte strijd, waarbij de wapens gelukkig bleven rusten, maar de krijgshaftige taal niet. Tsjechische en Slowaakse politici trokken flink van leer en hanteerden daarbij termen als "vijanden die omsingeld moeten worden" en "moordenaars die ons omringen". Kritische vragen over dit verbale geweld werden beantwoord met: "de forse retoriek is nodig om duidelijk te maken waar het om gaat" en voor sommigen was de gehanteerde overdrijving "het gevolg van de verwording die 40 jaar communisme te weeg heeft gebracht", aldus de correspondent van o.a. de Haagsche Courant op 4 juni.

Algemeen wordt geconstateerd dat de sereniteit van de fluwelen revolutie is vervangen door nationalisme, fanatisme en een behoefte om verdacht te maken.

En als de stemmen dan geteld zijn lezen we dat de prognoses in grote lijnen zijn uitgekomen en dat de opkomst 85% heeft bedragen.

In geen Nederlandse krant, voorzover mij bekend, zo'n uitgebreide berichtgeving als in de Volkskrant. Eerst over de verkiezingen zelf, daarna over de gevolgen daarvan. Maar evenmin als andere kranten geeft de Volkskrant een duidelijk en volledig overzicht van de precieze resultaten van de verschillende partijen en partijcombinaties. Wel dadelijk een commentaar van de hoofdredactie, dat begint met: "Op de kaart van Europa zal zich misschien opnieuw een verandering voordoen. Na de vereniging van Duitsland, het uiteenvallen van de Sovjet-Unie en de catastrofe die Joegoslavië trof, is nu het voortbestaan van Tsjechoslowakije onzeker geworden".

Ook de Volkskrant pikt er dadelijk uit wat het grote nieuws is: de machtspositie die de voor onafhankelijkheid in enigerlei vorm voor Slowakije ijverende partijen in dat landsdeel hebben verkregen.

Bij de andere kranten wordt ook aan dit facet alle aandacht gegeven. Maar eensgezind betogen zij dat hoeveel problemen een eventuele echte scheiding ook zal opleveren, geweld er hier zeker niet aan te pas zal komen. Enkele malen lees ik de uitdrukking "fluwelen scheiding".

Voor de hotels van Tsjecho-Slowakije hoeft u echt niet met Vaclav Havel zelf te bellen.

Het vinden van een geschikt hotel is
in het Tsjecho-Slowakije van vandaag
geen eenvoudige zaak.

Wie Tailormade Travel belt, is de
schaarste te slim af.

Tailormade Travel beschikt
naast een eigen kantoor in
Praag over een aantal eigen
hotels en kan u ook daarbuiten
de weg wijzen.

Van goedkoop tot wat duurder,
inclusief viersterren-hotels.

Bel voor informatie
Tailormade Travel in Woerden
(03480 -24 700).

Maar natuurlijk mag u het ook bij
Vaclav Havel zelf proberen.

Tailormade Travel

Uit en thuis in Tsjecho-Slowakije.

Tevredenheid ook in de beschouwingen dat de kiesdrempel van 5% veel groeperingen met geringe aanhang buiten de parlementen heeft gehouden, waardoor een "atomisering" als in Polen werd voorkomen. En overal aandacht voor het feit dat juist veel bekende ex-dissidenten - met Jiří Dienstbier als de bekendste - daardoor hun zetel hebben verloren, omdat hun partij, de Burgerbeweging, de 5% niet haalde. De populaire Jiří Dienstbier met zijn gematigde, sociaal gerichte, programma heeft het in Tsjechië moeten afleggen tegen de eveneens populaire Václav Klaus met zijn Democratische Burgerpartij, waar men de ideeën van Margaret Thatcher als lichtend voorbeeld beschouwt. Maar over de sociaal-economische consequenties van de verkiezingsuitslag is verder weinig te lezen. Alles draait om de dreigende splitsing van het land.

Ook over het touwtrekken tussen Klaus en Meciar over "hoe verder" volgen de berichten elkaar daarna op. Op 18 juni meldden de kranten, dat er een coalitieregering komt van Tsjechen en Slowaken, die het land moet leiden naar een "boedelscheiding" in de een of andere vorm. Twee dagen later lezen we dat er in elk geval twee soevereine staten zullen komen, ieder met internationale status. Een definitieve regeling moet op 30 september 1992 op tafel liggen. Klaus en Meciar zeggen

alle mogelijkheden open te houden. Het verzet in Tsjechië tegen een scheiding slinkt snel, meldt de Volkskrant en er wordt openlijk gesproken over de mogelijkheid de grondwet, te wijzigen, zodanig dat de daarin nu voorkomende eis van een referendum zou komen te vervallen.

Maar als deze Ledenbrief verschijnt is misschien alles wel weer anders. De knipselmap zal nog wel flink verder groeien!

Monument voor de kinderen van Lidice, na 50 jaar

Juist in deze spannende tijden is het helemaal mis met de - eerder zo stipte - ontvangst van het Prager Wochenblatt. Met grote vertraging kwam wel het nummer van 8 juni jl. binnen. Daarin een bericht over de oprichting in Praag van een vereniging, die zich de realisatie ten doel stelt van een gedenkteken voor de kinderen van het Boheemse dorp Lidice, waarvan velen om het leven kwamen na de vernietiging van het plaatsje door SS-militairen. Een misdaad, die op 10 juni 1992 precies 50 jaar geleden plaatsvond.

De oprichters van de vereniging willen door middel van een gedenkteken tevens een algemeen protest aangeven van alle kinderen waar ook ter wereld tegen oorlog en vervolging. Daarmee zit men op de zelfde lijn als reeds in 1945 werd uitgezet door de beeldhouwster **Marie Uchytilová**. Deze dacht

vele jaren na over de vormgeving van haar idee, bestudeerde alles wat aan documenten e.d. te vinden was over het lot van de uit Lidice weggevoerde kinderen en begon tenslotte in 1969 met haar scheppende werk, samen met haar man Jiri Hampl. Financiële of zelfs maar morele steun van de overheid was er niet bij. Marie en Jiri

dachten niet partijconform en werden dus genegeerd. *)

Toch kwam het monument, in gips, gereed voor het plotselinge overlijden van Marie Uchytilová op 16 november 1989, vlak voor het einde van het regiem dat de kunstenares zo onwelgevallig was. Het was een groep figuren geworden, die meer dan levensgroot 82 kinderen voorstelt. De 82 kinderen die die 10^e juni 1942 uit Lidice werden weggevoerd. De bedoeling was de uitgebeelde groep ooit in brons te gieten voor plaatsing op een gazon.

De vereniging hoopt nu met de bijdragen van velen het idee van Marie Uchytilová de kunnen verwezenlijken. Als herinnering aan het vreselijke wat gebeurd is en als vermanende waarschuwing in een tijd waarin onschuldige kinderen nog steeds het slachtoffer worden van zinloze oorlogen, zoals het Prager Wochenblatt het formuleert.

Jan van Gastel.

*) Noot van de redactie.

"Niet partijconform en genegeerd" is in tegenspraak met een 2 pagina's groot lovend artikel uit een Tsjechoslowaaks tijdschrift uit 1977. Op dat moment had de kunstenares 29 kinderfiguren gereed, waarvan nevenstaande afbeelding een detail is.

Marie Uchytilová werd in 1924 te Klálovice geboren, na haar eindexamen gymnasium te Plzeň was ze tot het eind van de oorlog dwangarbeidster in Nazi Duitsland. In 1945 begon zij haar studie op de beeldhouwafdeling van de Praagse Academie voor Beeldende Kunst bij Otakar Španěl waar zij in 1950 het diploma behaalde.

De geschiedenis van Lidice zullen we te zijner tijd publiceren.

H.G.B.

Het Tsjechische spreekwoord "Jedno Naše příslovi praviže se ztracené zdravi nedá koupit, kan vrij vertaald worden met "Verloren gezondheid is voor geen geld te koop".

Tsjechoslowakije is in het gelukkige bezit van zoveel kuuroorden, dat het bewaren en/of herwinnen van een goede gezondheid mogelijk is. Deze mogelijkheid is van oudsher wereldbekend.

Reeds tussen de 11e en de 14e eeuw werd de heilzame werking van de bronnen ontdekt van oorden als het tegenwoordige Janské Lázně, Františkovy Lázně, Teplice, Sliač, Piešťany en Karlovy Vary.

Kuuroorden liggen bovendien grotendeels in prachtige natuurgebieden. Daar vroeger het kuren alleen was weggelegd voor de z.g. hogere klassen, de adel en de beter gesitueerden en kuren voor deze gasten een maatschappelijke aangelegenheid was, had dit tot gevolg, dat mooie gebouwen verrezen en parken werden aangelegd.

Zoals men op onderstaand kaartje kan zien, liggen de kuuroorden verspreid over het gehele land. De kuuroorden in Bohemen en Moravië ressorteren onder Balnea. Sommige zijn inmiddels geprivatiseerd; die van Slowakije worden overkoept door Slovakotermat. Dat men in Balnea de namen van Bohemen en Moravië niet terugvindt heeft te maken met het feit dat men indertijd BALNEA geschikt vond. Balneotherapie wil zeggen genezing door baden.

TSJECHOSLOWAKIJE

Aktieve vakanties met reisorganisatie TOPO-AKTIEF in Tsjechoslowakije.

Bel: 085-457351

Topo-Aktief is gevestigd in kaartenwinkel 'Stap Voor Stap' in Arnhem. Hier kunt u terecht voor alle reisgidsen en (gedetailleerde) kaarten.

Bel: 085-510334

WANDELEN

FIETSEN

KANOËN

PAARDRIJDEN

KLIMMEN

PARAGLIDING

ZWEEFVLIEGEN

ETC.

In Nederland is kuren herontdekt. Lange tijd was men veelal van mening dat kuren met het buitenland te maken had. Dit is echter niet altijd het geval geweest, getuige de naam "Kurhaus" in Scheveningen. Een medisch kuuroord vinden we thans in Nieuwe Schans, Valkenburg (L), Arcen (L) en op Texel in De Koog.

Hopelijk heeft deze herontdekking tot resultaat, dat ziekenfondsen en ziektekostenverzekeraars zullen willen bijdragen in de kosten aan het kuren verbonden.

(wordt vervolgd)

L.J. v.d. Burg.

==*==*==*==

VILLA DAGMAR

Dr. P. Aškeba 700
763 26 Lázně Luháčovice - CSFR
Tel + fax: ++ (42/67) 932.148

VAKANTIE TSJECHO-SLOWAKIJE

Extra voordelige aanbieding tegen introductie-prijzen.

Voor f 15,-- per persoon per dag, incl. ontbijt in

VILLA DAGMAR - LUHAČOVICE - Moravië

rustig gelegen tegenover het park met mineraalbronnen.

Men kan er boswandelingen maken in een ongerepte natuur, zwemmen, vissen, watersporten, paardrijden, tennissen of gezellig winkelen in het centrum alwaar ook casino, restaurants en discotheek.

Excursiemogelijkheden o.a. naar Praag.

Het is ook mogelijk **gezondheidskuren** te nemen: massages, geriatrische- en afslankkuren onder een dak.

Villa DAGMAR is geschikt voor individuele autoreizen, maar ook voor groepsreizen, studenten en sportreizen.

Inlichtingen en reservering bij BALNEA - telnr./fax: 03402-34109 of

BALNEA - Postbus 563 - 3430 AN Nieuwegein of bij CEDOK-Reizen B.V., Amsterdam, Leidsestraat 4, tel. 020-6220101 / 6224888. Fax 6385441.

DIVERSEN

Een bezoek aan Lenka REINEROVÁ

Zij ontving mij in haar flat aan de Plzeňska, tegenover de van het Strahov-klooster afdalende Klamovka-sstraat.

L.R.: "O, bent u het"

H.W.: "U kent me van het musicologisch colloquium in Brno, waar u vertaald hebt?"

L.R.: "Ja, u geeft natuurlijk uw tekst af bij de cabine voor de tolken, en dan gaat u verder. Maar ik herinner mij u goed. Ik ben daar overigens niet meer gevraagd te tolken; ze zeggen hun eigen moravische tolken te hebben. Oók al moravisch nationalisme. Verschrikkelijk!"

Toen ik refereerde aan de recente gebeurtenissen in Joegoslavië, toonde zij zich optimistisch, menende dat de Tsjechen en Slowaken niet graag schieten, omdat ze toch altijd nog iets van de Schwejk-mentaliteit hebben.....

- H.W.: "Wat denkt u van de huidige toestand hier. Vindt u ook dat men het kind met het badwater weggooit?"
- L.R.: "Zeg maar gerust de hele badkuip! Wat er nu gebeurt heeft men in November 1989 ook niet gewild. Men droeg leuzen mee: 'Wij willen niet zijn zoals zij'; bedoeld werd 'geen wraak'. En wat zie je: Er worden weer mensen uit hun baan gezet. Ook zie je het op literair gebied, dat iedereen gewantrouwd wordt, die van de vorige regering maar enige sympathie genoot. Zelfs Jaroslav Seifert, die zoveel moeilijkheden heeft gehad, maar toch een staatsbegrafenis kreeg, daar wordt direct iets achter gezocht. Een buitenlands analoog voorbeeld is Christa Wolf in de vroegere DDR. U kent de naam van Eduard Goldstücker ¹⁾, een goede vriend van mij? Hij bezocht mij pas nog. Hij was zeer treurig."
- H.W.: "Om zulke figuren als Seifert kon men natuurlijk ook niet heen. Een soortgelijk geval in de muziek is de musicoloog Jarmil Burghauser. Overigens las ik in een krant dat de Internationale Vereniging van Journalisten ²⁾ het land is uitgezet vanwege de relaties met het 'ancien régime', ook de Internationale Studenten Unie".
- L.R.: "Ja, ook zoiets. Men doet óók regelmatig aan een soort geschiedvervalsing. Soms neem ik een boek ter hand, lees er een passage uit en weet uit **eigen ervaring** dat het zo **helemaal niet** was - bijvoorbeeld over de gebeurtenissen van 1948 - ik leg zo'n boek dan direct opzij. Maar alles hangt natuurlijk óók met de verkiezingsstrijd samen en het zal zeker voorbij gaan. Ik heb wel vertrouwen in Havel. Misschien is vrije economie goed; ik heb er geen verstand van. Maar ik houd er niet van als een minister al zijn neus ophaalt, als men over 'sociale markteconomie' praat."

Nadat wij van lekkere koffie met gebak hadden genoten en ik iets over mezelf en de V.V.N.T. had verteld (die ze ook nu wel een trap zouden kunnen geven vanwege vroegere contacten ³⁾ met de Staatsorganisatie ČSMS) vertelde zij over haar belevenissen na 1968.

PRANEDA b.v.
PAPENDRECHT · NEDERLAND
IMPORT · EXPORT

Ketelweg 53 - 57 — 3356 LD Telefoon 078 - 152565
Postbus 149 — 3350 AC Telex 29380

Opmerkingen

- 1) Eduard Goldstücker. Belangrijke vertegenwoordiger van de "Praagse Lente" van 1968. Voorzitter van de schrijversbond in die tijd. Schreef een boek "Prozesse. Erfahrungen eines Mittel-europaers", München 1989, ISBN 3-8135-0753-X.
- 2) Ik heb nog eens enige brochures van deze Vereniging gerecenseerd (Ledenbrief April 1991), vond deze zéér objectief.
- 3) Vaak vraag ik me af hoe het gaat met mensen die (en niet alléén ik!) gekend heb, zoals de vroegere ambassade-secretarissen Procházka en Andryšek, de oud-ambassadeurs Křepelák en Ševčík, de laatste gaf mij nog eens een medaille.... Zal ik ze ooit nog zien?

Eerst vloog ze de Partij uit, omdat ze tegen de Russische bezetting protesteerde, twee jaar later verloor ze ook haar post op de redactie van "Im Herzen Europa's" (zie ook Ledenbrief 78) 4).

L.R.: "Het is toch een mooie naam voor een blad, want we zitten toch in 't centrum van Europa. We zijn géén Oost Europa!"

Ik moest dit beamen; we zitten hier in 't Westen nog altijd opgescheept met Oost-Europa-instituten en -projecten. Die tweedeling zit er nog steeds ingebakken.

H.W.: "U hebt veel meegemaakt in de oorlog. Het heeft mij altijd geroerd, dat kinderen in de eerste Mei-dagen de wacht hielden bij kransen voor de gevallenen. Vindt u het niet jammer dat zulke tradities verdwijnen? Ik zou het uiteraard best vinden als de scouts dit van de pioniers overnemen."

L.R.: "Ja; maar zelfs het 1 Meifeest wordt niet meer gevierd, hoewel het oorspronkelijk géén Russisch feest is".

H.W.: "Onlangs hoorde ik van bekladding van een monument voor een verzetstrijdster Jabůrková, omgekomen in Ravensbrück, en een internationaal protest."

L.R.: "Kijk maar uit het raam, daar staat het!"

Ik zag in een grasperk een indrukwekkend beeld van een vrouw, zeer vastberaden, je zou het een vrouwelijk pendant van onze dokwerker kunnen noemen.

L.R.: "Het was met verf beklad maar ze zijn het komen schoonmaken, misschien dus vanwege die protesten".

H.W.: "Wat leert de jeugd nog over oorlog en verzet? Heeft zij nog interesse?"

L.R.: "Hoe het nu is weet ik niet, maar ik geloof dat men het vroeger ook niet goed deed. Om verzetsmensen altijd voor te stellen óf als bovenmenselijke helden óf als slachtoffers, dat spreekt jongeren niet aan. Af en toe een film lijkt me beter, hoewel: de holocaust heb ik niet kunnen aanzien, ik kon het niet verdragen".

Beiderzijds vonden we onze ontmoeting zeer interessant. Bij het afscheid liet ze me nog de boeken van haar en haar overleden man zien 5) (een Joegoslaaf genaamd Fodor, hij schreef onder het pseudonym Theodor Balk o.a. een boek over Tito); zij schrijft zowel Tsjechisch als Duits en is daardoor uniek, al ziet zij zichzelf meer als journaliste en tolk dan als schrijfster.

"Als u nu deze afschuwelijk lelijke straat (de Plzeňska is inderdaad maar een lelijke straat) uitloopt en linksaf gaat dan komt u bij de boekhandel "Arbesovo" die hebben heel wat".

Ik vond daar inderdaad o.a. een mooi fotoboek "Praagse tuinen".

Het was een bijzonder interessante ontmoeting met deze nu 75-jarige vrouw.

Hans Wallin.

Opmerkingen

4) Ter correctie op Ledenbrief 78: "Im Herzen Europa's" was de Duitse versie van "Czechoslovak Life", maar er stond wel eens een stuk in, dat in "Life" niet was geplaatst. Voor de ene taal heeft een redactie soms meer ruimte nodig dan voor de andere. Later veranderde men de naam in de (volgens L.R. lelijke) naam "Tschechoslowakisches Leben".

5) Jammer dat vrijwel alles is uitverkocht. Men moet mazzel hebben in een antiquariaat, zoals ik kortgeleden de bundel "Ausflug zum Schwanensee" vond, die gedeeltelijk overeenkomt met "Sklo a porcelán". In het eerste verhaal beschrijft ze haar eerste ontmoeting in 1937 met... Jožka Jabůrková! Waar ze nog steeds aan denkt als ze uit het venster naar het beeld kijkt.

Hans Wallin.

Informatie van drs. M. Swinkels-Nováková inzake de

OLGA HAVEL STICHTING (Het comité van goede wil) en JUMELAGES

Na de val van het communistische regime in 1989 werd duidelijk dat één van de prioriteiten van het nieuwe bewind moest zijn de hulp aan de gehandicapten, zieken en bejaarden die toen het meest genegeerd waren. De groep rond mevrouw O. Havel stichtte in februari 1990 "Het comité van goede wil" met het doel om via de publieke belangstelling een concrete - financiële en morele - hulp voor deze mensen te verzorgen.

Ter illustratie: in Tsjechoslowakije zijn één miljoen gehandicapte mensen en drie en een half miljoen bejaarden, een kwart van de totale bevolking.

In mei 1990 was mevr. O. Havel voor de eerste keer in Nederland en vroeg me om te helpen om contacten te leggen met de Nederlandse instellingen. Ik heb contacten met de Europese beweging in Nederland, die zich ook met soortgelijke hulp bezig houdt.

Maar ik had nog een ander idee.

De brabantse gemeente Budel was indertijd bezig om de jumelage met de Tsjechische stad Domažlice aan te knopen. De doelen van jumelages liggen vooral op kulturele en sportieve gebieden, stages en ondersteuning bij het opbouwen van een democratisch bestuurlijk systeem in gemeenten.

De zwakke groep van de bevolking, de gehandicapten en bejaarden krijgen niet veel aandacht in concrete jumelageplannen, wat al duidelijk werd op de studiedag betreffende jumelages in Harderwijk, november vorig jaar.

Daarom hebben wij in Budel "Het comité Domažlice" gesticht onder leiding van de echtgenote van de burgemeester en waarvan ik een coördinatrice ben. De leden zijn o.a. vertegenwoordigers van de bejaarden en gehandicapten-vereniging De Klimroos.

Wij hebben Domažlice al een aantal keren bezocht, uitvoerig met de bejaarden, gehandicapten en ouders van gehandicapte kinderen gesproken en de eerste concrete actie vond dit jaar in april plaats: wij hebben naar Domažlice een hydraulische zwembadlift gebracht met drie rolstoelen en waterspeelgoed voor de kinderen.

Hierbij wil ik nog een keer deze mogelijkheid voor jumelages, om ook de meest achtergestelde mensen te helpen, benadrukken.

Ik ben regelmatig in contact met de stichting van mevr. O.Havel in Praag. In juni ben ik door de persoonlijke secretaresse van mevr. Havel ontvangen en heb met haar uitvoerig gesproken over de laatste ontwikkelingen in Het comité van goede wil. Zij heeft me over deze activiteiten uitgebreid geïnformeerd.

Zoals bekend, ook in Nederland bestaat een afdeling van de O. Havel stichting *) en een relatief groot aantal gemeenten die al stedenbanden aangeknoopt hebben of daarmee bezig zijn.

Graag verstrek ik hierover de nodige informatie.

Drs. M. Swinkels-Nováková, Grevenbroekstr. 25, 3930 Achel (België) tel/fax 09 3211645205.

Over geheel Tsjechoslowakije bemiddelen wij voor u:

- * prachtige bungalows en landhuizen aan water en bos
- * winterverblijven in bergchalets en hotels met eigen ski-lift
- * bungalows omgeving Praag

Bel voor gratis Winter/Zomer 92/93 Katalogus:

015 - 618 313

JUBO REIZEN
Delfgauwseweg 303
2628 ES DELFT

JUBO REIZEN zoekt een perfect Nederlands/Tsjechisch sprekende medewerk(er)ster bij voorkeur met PC ervaring, voorlopig op part-time basis. Inlichtingen: **014 - 56 62 16**

*) In Ledenbrief 74 vermeldten wij het telefoonnummer (070-3688888) van een contactpersoon (Ln v. Eik en Duin 125, Den Haag) van de Stichting Nederland-Tsjechoslowakije. De echtgenote van de burgemeester van Den Haag (Mevr. Havermans-Veenma) is beschermvrouwe van de O. Havelstichting. (red.)

MUZIKALE NOTEN

De "Tsjechische Muziekavond" op vrijdag 24 juli te Heijen (L) is een programma-onderdeel van het "Volksdansfestival 1992 dat van 24 juli t/m 2 augustus gehouden wordt.

In de feesthal te Heijen (gemeente Gennep) speelt dan wederom **Mistřínanka**, bestaande uit een 20-tal muzikanten waaronder 2 zangers en 2 zangeressen, gestoken in prachtige klederdrachten, rijk versierd met veel ornamenten. Mistřínanka is een van de meest vooraanstaande en geliefde blaasensembles uit Tsjechoslowakije.

De toegangsprijs bedraagt f 16,--. Nadere informatie: tel. 08851-13077 of 12094.

Zaterdag 25 juli optreden van **Mistřínanka** in Sporthal "De Streepen" in Sint-Oedenrode. Informatie bij B. v.d. Biggelaar, tel. 04138-77071 of J. Klomp, tel. 04138-72241. Entree f 15,--. Zaal open vanaf 18.00 uur.

Zaterdag 1 augustus organiseert de vriendenkring Barchkapel een Tsjechische avond in hotel "In de groene Jager" te Barchem (Gelderland) met medewerking van Blaaskapel **Keramička** o.l.v. František Tůma. Entree f 20,-- (incl. een glaasje Becherovka!). Aanvang 19.30 uur, zaal open v.a. 18.30 u. U kunt telefonisch reserveren: 05734-1201.

Zondag 2 augustus is **Keramička** van 12.00 - 19.00 uur te beluisteren tijdens de Ossefeesten in Maasbree. Info bij Jan Stijnen, tel. 045-314202.

Zaterdag 29 augustus speelt het cimbaal-orkest **Burčáci** van 12.30 - 13.30 u. op het Vrijthof in Maastricht tijdens het jaarlijks te houden Preuvenement.

Zaterdag/zondag 29/30 augustus speelt waarschijnlijk **Zadovjaci** in een tent te Meers-Elsloo. Info bij Jan Stijnen, tel. 045-314202.

U kunt verder nog van Burčáci genieten in België op 30 augustus in Geel 's morgens en 's middags in Herselt. In Peer op 2 september, in Veerle op 3 september, en in Kessel op 4 september. Info bij mevr. Huyzegem, tel. 09 3214223726.

Concert Oude Kerk Voorburg dinsdag 25 augustus 1992

door Voorburgs Jongerenkoor, Harmonia, Jan Opšitoš, Mileva Fialová in het teken van de stedenband Voorburg/Hranice.

Aanvang 20.00 uur.

Toegang: f 5,--.

In september 1991 heeft het Voorburgs Jongeren Koor haar vijfentwintigjarig jubileum gevierd met een concertreis naar Hranice (Moravië). Te zamen met het koor Harmonia uit Hranice hebben zij daar enige concerten gezongen.

Harmonia brengt nu een tegenbezoek aan Voorburg, dit resulteert in een gezamenlijk optreden van Harmonia en het Voorburgs Jongerenkoor in de Oude Kerk in Voorburg op dinsdag 25 augustus 1992. Tijdens het concert zullen ook twee andere musici uit Moravië te beluisteren zijn nl. de violist Jan Opšitoš en de celliste Mileva Fialová.

In het kort de carrière van de violist **Jan Opšit** (Ostrava 1953). Hij bezocht het conservatorium in Ostrava, werd in 1966 en 1967 winnaar van het internationaal vioolconcours Jaroslav Kocian. Studeerde van 1968-1974 aan het conservatorium te Praag waarop in 1972 het laureaat volgde van het Otakar Ševčík concours. Van 1974-1978 bezocht hij de muziekacademie te Praag, behaalde in 1975 het laureaat vioolconcours "Praagse Lente", gaf concerten in Rusland, Polen, voormalige DDR, Frankrijk, Hongarije, Italië, Bulgarije en Syrië. Hij behaalde in 1980 de eerste prijs op het Otakar Ševčík concours en won de eerste prijs van het Tsjechisch Muziekfonds voor de beste uitvoering van hedendaagse Tsjechische componisten. In datzelfde jaar had hij internationale successen door zijn studie in Zwitserland (Nathan Milstein) en was eerste concertmeester van het Praagse Symfonie Orkest, gaf solo-concerten met vooraanstaande Tsjechische orkesten en musici, gaf concerten in Azië en Amerika en verbleef in Duitsland. In 1989 werd hij eerste concertmeester van het Nederlands Ballet Orkest, gaf soloconcerten in Nederland en Tsjechoslowakije (radio, televisie).

De celliste **Mileva Fialová** (Ostrava) bezocht het conservatorium te Ostrava, vervolgens de Muziekacademie te Praag en het Conservatorium te Genève. Zij woont vanaf 1982 in Zwitserland en is eerste celliste van het Nieuw Orkest Montreux en docente aan het Conservatorium te Sion. Haar voorkeur gaat uit naar de kamermuziek en zij formeerde een strijkkwintet en een piano-trio. In 1989 werd zij uitgenodigd voor het Marlboro Muziek Festival.

M. v.d. Wijngaard.

==*==*==*==

WAT HET OOG STRELT

De tentoonstelling van houten beelden van de Moravische kunstenaar Jan Ambrůz uit Hranice zijn nog tot en met 13 september te zien in Park Vreugd en Rust (tussen Oosteinde en de Vliet) te Voorburg.

In Galerie 42, Herenstraat 42, zijn foto's van beelden van Ambrůz te zien evenals grafiek van Vladimír Kokolia en Jiří Kornatovsky.

Galerie 42 (in het gemeentehuis van Voorburg) is geopend van maandag t/m vrijdag van 9.00 - 16.30 uur.

Tel. 070-3575410.

==*==*==*==

RECREA

Recrea b.v.

Heerderweg 70
8161 BN Epe
Holland
Telefoon 05780 - 13992
Telefax 05780 - 14145

Verhuur van vakantiewoningen en appartementen IN PRAAG EN ZUID BOHEMEN

Tot 16 augustus 1992 wordt in het Museum voor Kunst en Cultuurgeschiedenis te Dortmund een tentoonstelling gehouden onder de naam **"Prager Jugendstil"**.

Uit een aantal musea in Tsjechoslowakije zijn in totaal ruim 400 stukken bijeengebracht. Een dergelijke collectie werd niet eerder buiten Tsjechoslowakije getoond. Behalve veel grafisch werk van o.a. Alfons Mucha zijn onder meer meubels te zien van Josef Fanta, die deze ontwierp ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling Parijs van 1900 en een volledige kamer die ooit door Jan Kotěra werd ontworpen voor de muziekprofessor Karel Hoffmeister.

Op de tentoonstelling is voor de bezoekers een zeer uitvoerige catalogus te koop.
(ontleend aan Prager Wochenblatt van 1 juni 1992)

Jan van Gastel.

Alfons Mucha

In 1984 werd in Nederland en in 1985 in Brussel een tentoonstelling gehouden van werk van de Tsjechische kunstenaar Alfons Mucha.

In Nederland was dat in Amersfoort in De Zonnehof; in Nijmegen in het Nijmeegs Museum Commanderie van Sint Jan; in Den Haag in Pulchri Studio en in Apeldoorn in het Gemeentelijk Van Reekum Museum.

De Amersfoortse Culturele Raad verzorgde een prachtige catalogus, waarvan de artikelen kwamen van o.a. de leiding van de Narodni Galerie te Praag en van de zoon van Alfons Mucha, Jifi Mucha.

Hieraan ontleen wij de volgende gegevens:

De jongste eeuwwisseling bracht in Europa een roerige tijd, een tijd van verandering, overgang en revolutie; dit vond zijn weerslag en wierp zijn

schaduw vooruit in alle onderdelen van de cultuur. In de beeldende kunsten is dit het tijdperk van impressionisme, symbolisme en Art Nouveau, drie verschillende creatieve stromingen die zich onderscheiden door hun ideeën en uitgangspunten, die elkaar echter vaak raken en overlappen. Wat zij gemeen hadden was het besef van een nieuwe kunst in opkomst, een kunst die zich verzette tegen vormloos naturalisme, gortdroge historische stijlen en academische verfijning.

Het zou te ver voeren, wanneer we hier alle stromingen in de kunst zouden volgen. Wij moeten ons dus bepalen tot de stijl, die bekend staat als Jugendstil en in het Frans de Art Nouveau. Want dat is de kunst van Alfons Mucha. Zijn levensbeschrijving is in het kort als volgt:

Alfons Mucha werd geboren in Zuid-Moravië. Zijn artistieke verbeelding werd beïnvloed door de prachtige, kleurrijke folklore van zijn geboortestreek. Hij bezocht het gymnasium in Brno en deed in 1877 toelatingsexamen voor de Academie voor Schone Kunsten in Praag maar werd afgewezen. Twee jaar later ging hij werken in een werkplaats voor decorbouw in Wenen. Hier kwam hij voor het eerst in aanraking met de wereld van het theater, die zo'n belangrijke rol in zijn leven zou spelen. In deze tijd maakte hij ongetwijfeld kennis met het werk en de persoonlijkheid van Hans Mackart, wiens levensstijl duidelijk terug te vinden was in Mucha's beroemde atelier in Parijs en wiens werk Mucha nauwgezet navolgde in zijn vroege schilderijen. In 1882 moest het toneelatelier een aantal werknemers ontslaan wegens gebrek aan werk en Mucha keerde terug naar Zuid-Moravië. Een tijd lang woonde hij in het plaatsje Mikulov, waar hij de kost verdiende met het tekenen van portretten.

Via Tirol en studies in München vertrok hij na 1888 naar Parijs en dat verblijf vormt de kern van Mucha's oeuvre.

De kern van Mucha's oeuvre wordt gevormd door wat hij schiep in Parijs tijdens de jaren 1895 tot 1905, werken met een decoratief karakter, waarmee hij een van de grootste kunstenaars werd van de Art Nouveau. De 'Mucha-stijl' was in zijn tijd een begrip en tot op de dag van vandaag raken we onder de indruk van de weelde aan lijnen, de schoonheid van de kleuren en de geheel eigen stemming die academische harmonie verbindt met de karakteristieke Art Nouveau-cultus van de mooie vrouw. Het geheel van Mucha's oeuvre werd geboren uit een hartstochtelijk verlangen om een bijdrage te geven aan de grotere faam van de Tsjechische natie. En hierin slaagde hij zonder twijfel gedurende de periode dat hij werkte in Parijs.

Zoals reeds vermeld, zijn wij in het bezit van een tiental reproducties, ingelijst in het formaat 50x70, geschikt voor een kleine expositie. Gegadigden kunnen zich melden bij het secretariaat (zie pag. 2).

--*--*--*--

ONZE BOEKENLANK

Daniële Monmarte: **"Le théâtre libéré de Prague. Voskovec et Werich"**, Préface de Vaclav Havel. Ed. Institut d'Études Slaves, Paris 1991. ISBN 3-7204-02547-5. Prijs 160 Fr. ca. 200 Kčs.

Omdat er zo weinig studies in westerse talen over theater en muziek in Tsjechoslowakije tijdens het Interbellum (de tijd tussen de twee wereldoorlogen) zijn, kunnen we blij zijn met bovengenoemd boek. Het is een uitvoerige studie van het bekende "Osvobozeno divadlo", waarvan Jiří VOSKOVEC en Jan WERICH de voornaamste spelers waren, en waaraan de componist Jaroslav JEŽEK lange tijd medewerkte, ook als dirigent.

Uitvoerig wordt ingegaan op de geschiedenis van het theater, overeenkomsten en verschillen met andere theaters uit die tijd, zoals het Meyerhold-theater in Moskou; men vindt er biografische gegevens van de belangrijkste medespelers, uitvoerige analyses van de meeste theaterstukken met grote fragmenten in vertaling.

Alle aspecten worden behandeld: enscenering, scenografie, choreografie, muziek en chansons met een korte biografie van Ježek. Het boek bevat vele oorspronkelijke foto's en tekeningen, vooral caricaturen van Adolf HOFFMEISTER, die veel met het theater samenwerkte.

In zijn geheel een goed boek. Enkele op- en aanmerkingen: Niet vermeld staat dat de componist en pianist Erwin SCHULHOFF een jaar bij het theater werkte. De discografie is niet geheel up to date. Onjuist is dat de in het voorjaar van 1939 naar Amerika gevluchte spelers daar het bericht kregen dat Adolf Hoffmeister in september 1939 in Parijs door de Gestapo werd gearresteerd. Dat kan natuurlijk niet, want Frankrijk werd pas bezet in juni 1940. Er was wat anders aan de hand: Begin september 1939 na het uitbreken van de oorlog, doet de Franse politie een inval in het Instituut voor Tsjechoslowaakse Cultuur in Parijs, en arresteert daar enkele mensen, waaronder Hoffmeister en diens collega Antonin Pelc. Het was een tijd waarin de Fransen jacht maakten op alles wat politiek maar een beetje links was, en het gesloten verdrag tussen Duitsland en de Sovjet-Unie was een dankbaar voorwendsel. Vele vluchtelingen uit Duitsland en de al bezette gebieden (o.a. Tsjechoslowakije) werden daarvan het slachtoffer en verbleven onder soms vreselijke omstandigheden in interneringskampen. Hoffmeister en Pelc wisten uit Zuid-Frankrijk naar Afrika te vluchten waar ze door hulp van anderen visa voor Amerika kregen.

Ik neem aan dat de auteur van het boek zich vergiste, en niet de feiten anders heeft weergegeven uit schaamte voor het gedrag van haar landgenoten. Ik nam

hierover contact op met de uitgever. De schrijfster reageerde met een aardige brief, waarin ze belooft haar fout in een nieuwe uitgave te corrigeren. Volgens haar was het zo, dat de Franse politie op raadgevingen van de Gestapo de mensen arresteerde.

En dat terwijl Frankrijk nog maar net in staat van oorlog met Duitsland verkeerde, en nog niet bezet was. We weten genoeg van deze onverkwikkelijke tijd ("drôle de guerre", die "rare oorlog", zeggen de Fransen). Laten we erover ophouden. Een aardige lijst van publicaties van het Institut d'Études Slaves kreeg ik nog bij ingesloten. Voor geïnteresseerde lezers kan ik deze fotocopieren.

Hans Wallin.

==*==*==*==

assurantiën

Reisverzekeringen - Pensioenadviezen - Gunstige spaarvormen
Hypotheeken - Financieringen

Apeldoornselaan 72
2573 LN DEN HAAG
070-362 40 50

Ben van der Burg
Privé: 070 - 345 93 52

Cok Oostveen verzamelt voor de V.V.N.T. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.V.N.T.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.V.N.T., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

MET
Winnemuller reizen
NAAR
Tsjechoslowakije

10-daagse exkursierelzen naar
Moravië en Bohemen. Inklusief
exkursieprogramma. Vanaf slechts

f 599,- HP

13-daagse rondreizen. Inklusief
een uitgebreid bezoek aan Praag.
Zeer goede hotels. Vanaf slechts

f 999,- HP

Diverse vertrekdata van april tot oktober. Tevens op diverse
data niet-rokers reizen en Comfort Class Reizen.

**BEL VOOR EEN GRATIS
BROCHURE, TEL. 08880-52245**

ALLERHANDE

Hoe moeilijk is de taal?

Mijmeringen

Ik liep laatst langs de dijk te dwalen
en mijmerde wat over talen
over Engels, Duits en Frans
en ook over het Nederlands:

Het meervoud van slot is sloten,
maar het meervoud van pot is geen poten,
Je zegt wel één vat en twee vaten,
maar nimmer één kat en twee katen,
Die kat noem je wel een kater,
maar een mannetjesrat is géén rater.

Wie gist'ren ging vliegen, zegt heden ik vloog,
dus denk je van wiegen al gauw: ik woog.
Helemaal fout! Want woog komt van wegen,
maar zeg niet ik voog als je klaar bent met vegen!

Neem nou het woord zoeken, dat wordt heus: ik zocht,
dan wordt toch het vloeken vervoegd tot: ik vlocht?
Alweer mis, want vlocht is afkomstig van vlechten,
al heeft dan ik hocht niets te maken met hechten.
Bij roepen hoort riep, maar bij snoepen geen sniep,
bij lopen hoort liep, maar bij slopen geen sliep,
want sliep heeft te maken met slapen.
Denk nou niet dat ik riep hoort bij rapen,
want riep komt van roepen en u ziet terstond;
zo draaien we moeizaam het kringetje rond!

Van raden komt ried, maar van baden geen bied.
Wat komt dan van bieden? Ik hoop dat u 't ziet:
van bieden komt bood,
maar van wieden geen wood.
O wee, de verwarring is akelig groot.

Men spreekt van wij drinken en hebben gedronken,
maar nooit van wij hinken en hebben gehonken.
Gaf hoort bij geven, maar lof niet bij leven en
straf héél beslist niet bij streven!

Ik weet nog vandaag wat ik gisteren wist;
hoort dan bij het werkwoord vergeten vergist?
Welnee, dat hoort weer bij vergissen,
dat zie je toch aan vermist en vermissen?

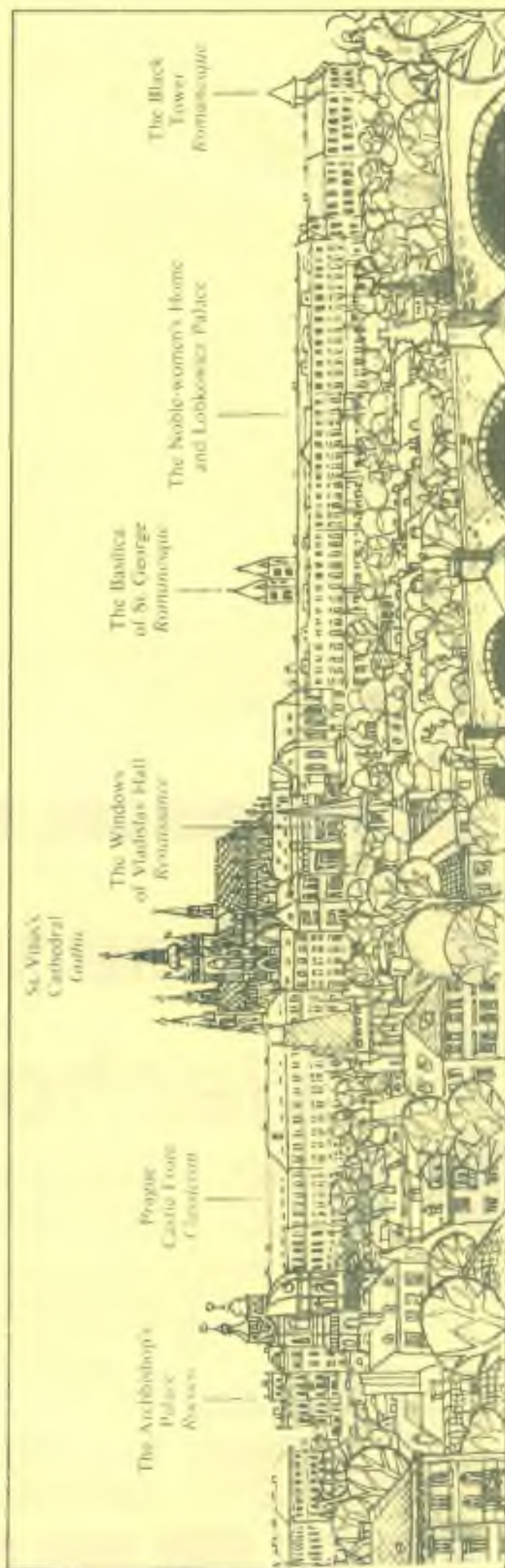
(Uit "Weerwoord", een uitgave van de Stichting
Nederlandse taalles aan buitenlanders.)

==*==

Voorhoutfestival

Op zaterdag 5 september - van 12.00 tot
18.00 uur vindt in Den Haag wederom het
Voorhoutfestival plaats.

Diverse vriendschapsverenigingen (aan-
gesloten bij de Federatie) zullen hier
aanwezig zijn met een stand. Oók de
V.V.N.T. presenteert zich. Bezoek daarom
het Voorhoutfestival!!

The Panorama of Prague Castle